

EDWARD
CLYDESDALE
THOMSON

NOTHIN'
SHAKIN'
BUT THE
LEAVES
ON THE
TREES

marabouparken

13 MAJ–16 AUG 2015

EDWARD CLYDESDALE THOMSON

NOTHIN' SHAKIN' BUT THE LEAVES ON THE TREES

– Helena Selder

Ett stycke mark mitt i ett industriområde som förvandlats till en oas för arbetarna på Marabous chokladfabrik att rekreera sig i – detta är Marabouparkens utopiska ursprung. Landskapsarkitekten Sven Hermelins parkdesign visar vilken roll han tänkte sig att naturen skulle spela i fabriksarbetarnas liv, nämligen som nödvändig flykt från det nedbrytande arbetet vid det löpande bandet.

Det dynamiska växelspelet mellan ideologi, naturens värld och kultur som är inbyggt i Marabouparkens kulturarv är ett återkommande tema som kommer till uttryck i konsthallens utställningsprogram. Tidigare utställningar och program har utforskat parken som ett fysiskt och socialt rum, vår uppfattning om det naturliga och vår förmåga och vilja att omforma det vi kallar »natur» efter våra egna behov. För Edward Clydesdale Thomson, en konstnär som ofta arbetar på marginalen mellan ute och inne, utgör ett utställningsrum omgivet av en park en fruktbar miljö. Här presenterar han en grupp verk inomhus som bildar avstamp för ett nytt verk utomhus, skapat speciellt för Marabouparken. Thomson ägnar särskild uppmärksamhet åt de känslor och värderingar som vi lägger in de marker som omger oss och omvänt; hur landskapet kan åkallas för att uttrycka våra innersta känslor, precis som i den kärlekssång från 1950-talet från vilken han har lånat titeln *Nothin' Shakin' but the Leaves on the Trees* till utställningen.

Genom att kombinera verken *The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter*, *causa finalis* och *In A Green Shade* har konstnären förvandlat utställningsrummet på konsthallen till ett metaforiskt rum där vardagliga objekt, bilder och former existerar på gränsen mellan inomhus och utomhus. Som besökare betyder det att man rör sig i en fysisk, rumslig miljö såväl som i ett mentalt landskap färgat av minnen och känslor. Målningarna som täcker väggarna med bladverk låter rummet sväva i ett tillstånd någonstans mellan vardagsrum och

The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter

Edward Clydesdale Thomson, skulptur/sculpture, 2013

◀ A på kartan/on map

bakgård. Och ändå är den estetisrade, tapetliknande repetitionen av bladmönstret den visuella gräns vid vilken inomhusmiljön klart och tydligt viker av från naturen bortom hushållets väggar – där naturen är tematiserad snarare än upplevd. Ett klädstreck av Marimekkotyger och en vattenslang låter de osynliga förvaltarna av denna trädgård och deras vardagliga hushållsgöromål träda fram. Vattenslangshållaren är gjord av svetsat stål i en abstrakt, manieristisk stil som går igen i klädstreckshållaren och de grindar och fönstergaller som ingår i *causa finalis*-serien.

Vilket slags syfte, eller självändamål, har dessa fritt stående skulpturer som lutar mot väggar, vilar på kuddar och mattor på golvet? Det hela klarnar när man börjar studera skulpturernas abstrakta former. De bildar ett alfabet utvecklat av Edward Clydesdale Thomson men inspirerat av den skotske arkitekten Robert Lorimers (1864–1929) unika Arts and Craft-trädgård av abstrakta formklippta häckar på Earlshall slott i Skottland. Med denna till synes daterade trädgårdsdisciplin som modell kan vi föreställa oss de kulturella praktikernas långsamma dynamik. En formklippt häck kan ta upp till trettio år innan den når sin slutgiltiga form, under tiden växer den ständigt mellan ansningarna. Kan vi tänka på konst, design och kultur i stort som en slags häckform? Att material och tankar måste anpassa sig fram till dess formen i sig upplevs som föråldrad och vi finner nya former att låta idéerna växa efter? Och som en parallell till detta: hur präglar våra minnen och känslor vår syn då vi försöker tolka representationer av naturen?

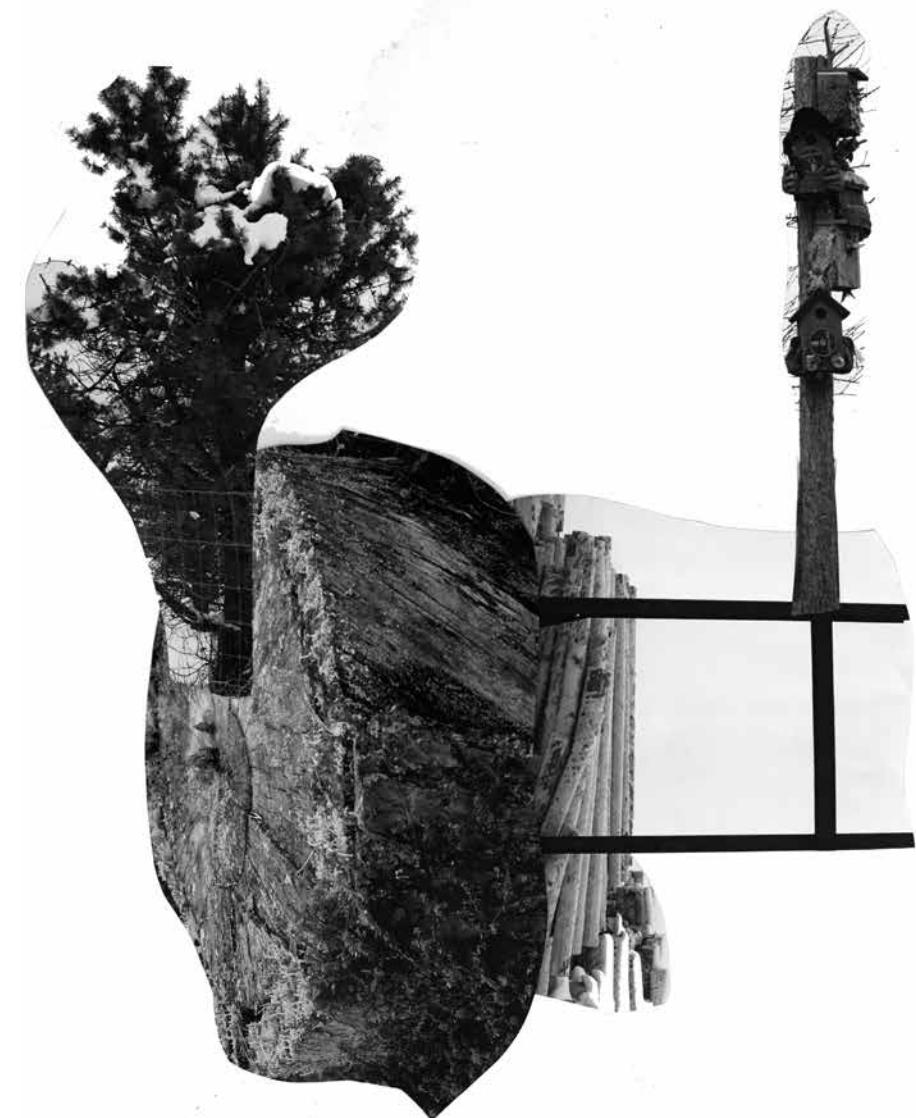
In A Green Shade är en serie fotografier från det område i Danmark där konstnären tillbringade sin barndoms somrar. Med tiden har sommargästerna och deras trädgårdsideal förvandlat området till en park där stugorna ligger osynliga, inbäddade i grönska ungefär som om platsen var obebodd – en bild av idealisk natur och avskildhet som är djupt rotad i skandinavisk kultur. Genom att omarbeta bilderna med färggradienter och bladtryck förmedlar Thomson det skimmer av nostalgi som färgar hans upplevelse av barndomens sommarlandskap.

En känsla av magi genomsyrar även den sfäriska fotoskulpturen med titeln *In a Green Shade (Butterfly House)*. I detta verk har konstnären försökt porträttera upplevelsen av att befinna sig i fjärilshuset i Rotterdam. Zoo-arkitekturens speciella uppgift är att skapa inomhusmiljöer åt naturens värld. I fjärilshuset är det de fritt fladdrande fjärilarna och den täta växtligheten som utgör navet i den rumsliga

causa finalis
B på kartan

*In A Green Shade
(Fritids areal)*
C på kartan

*In A Green Shade
(Butterfly House)*
D på kartan

▲
Belief and Productivity: A Ride in the Forest
Edward Clydesdale Thomson, skiss/sketch 2013
E på kartan/on map

upplevelsen och som omsluter besökaren i en värld där allting tycks sammanfalla i ett rum utan raka linjer och hörn.

Verket *Belief and Productivity: A Ride in the Forest* tar sig uttryck i fem skulpturer på Marabouparkens stora gräsmatta. Detta verk är både en presentation av Edward Clydesdale Thomsons utforskning av den svenska skogens kulturhistoria och en reflektion över Marabouparken i sig. Under en vistelse i Sverige 2013–2014 deltog konstnären i en forskningsexpedition till landets nordliga urskogar där de undersökte kvarlämningar efter äldre, kulturellt skogsbruk. Spår från denna resa finns i skulpturerna där referenser, bilder och element från både historiskt skogsbruk och dagens industriella granodling smälter samman i ett uttryck.

Sättet på vilken en skog kan symbolisera så mycket mer än summan av de djur och växter som lever där visar hur våra antropomorfa projektioner av mänskliga värderingar på landskapet, på många sätt, definierar hur vi ser på världen omkring oss. Berättelsen om det svenska skogsbruket kan läsas i termer av andlighet, ekonomi och moral vilka formar den komplexa politik som utgör vår relation till markanvändande. Uppfattningar om identitet och de modernistiska produktivitetsidealen skapar en känsla av ansvar för naturen parad med moral och kapitalistiska värderingar.

– Edward Clydesdale Thomson

Marabouparken anlades för att ge en illusion av en naturligt framväxt oas. Parken skulle vara en plats för fysisk och andlig rekreation och skapa en stark anknytning till företaget för att på så vis uppmuntra till lojalitet och produktivitet. Men få saker är så onaturliga som en riktigt välhållen gräsmatta och det är just där som parken visar sig som ett ideologiskt rum. Samtidigt talar de fem skulpturerna om de olika roller som träden spelat i den svenska kulturen som virke, kapital och kulturmiljö. Det är här som idéerna om Marabouparken och den svenska skogen börjar överlappa varandra – som modeller för tro och produktivitet.

Belief and Productivity: A Ride in the Forest

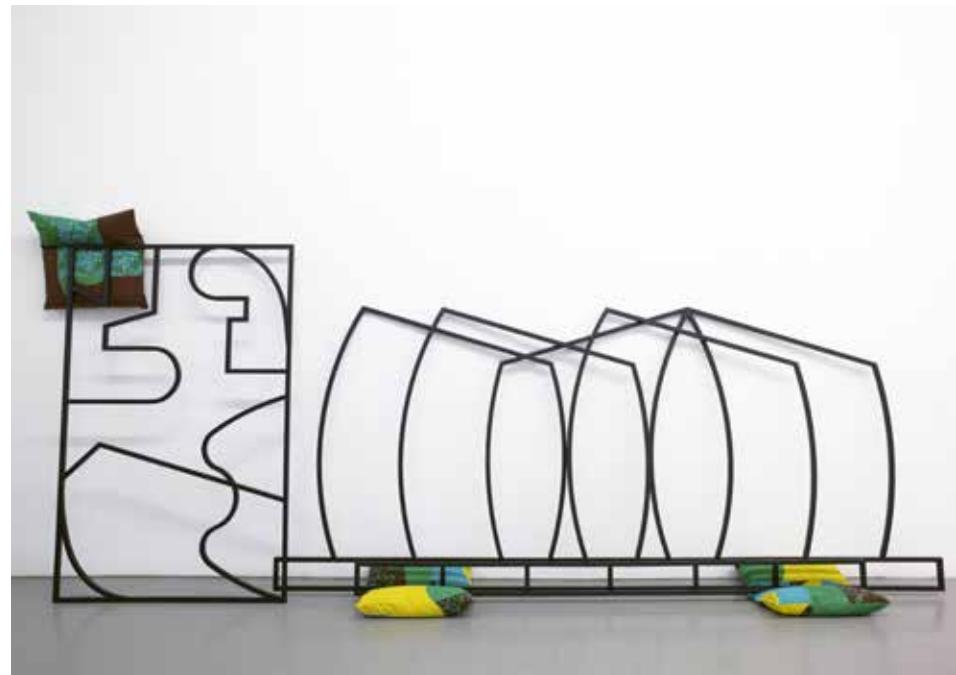
Edward Clydesdale Thomson, 2013. Utställningsvy/exhibition view *Crooked Rain, Crooked Rain*, CCA Derry-Londonderry, 2015
◀ E på kartan/on map

- Helena Selder

A plot of land right in the centre of an industrial area turned into an oasis of repose for the Marabou chocolate factory workers – this is the utopian origin of Marabouparken. The landscape architect Sven Hermelin's design of the park shows us how he imagined the role of nature in the lives of the factory workers, as a necessary escape from the demeaning work of the assembly line.

The contested space between ideology, the natural world and culture implicit in the heritage of Marabouparken is a continuous source of questioning in the programme of Marabouparken konsthall. Previous exhibitions and programmes of events have explored the park as a physical and social space, our perceptions of the natural and our ability and willingness to reshape this natural world according to our needs. For Edward Clydesdale Thomson, an artist who often works on the margins between inside and outside, a gallery space surrounded by a park creates a fertile context. Here one group of works presented indoors act as a precursor for a new work outdoors, commissioned specially for Marabouparken. Thomson pays special attention to the feelings and values we lay upon the land that surrounds us and conversely, how evocations of landscape can be used to express our innermost feelings, as in the 1950s love song that gives the exhibition its title: *Nothin' Shakin' but the Leaves on the Trees*.

By combining the works titled *The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter*, *causa finalis* and *In A Green Shade*, the artist has transformed the gallery into a metaphorical space of everyday objects, images and forms that exist on the edge between interior and exterior. This means moving about in a physical, spatial environment as well as a mental landscape that involve memory and emotions. The murals that cover the walls with foliage leave the space hovering in a state between living room and backyard. And yet, the aestheticised, wallpaper-like repetition of the leaf pattern is the very point of divergence between indoors and the natural world beyond – where forms of nature are thematised rather than experienced. A clothesline of

▲
The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter,
Edward Clydesdale Thomson, skulptur/
sculpture, 2013
A på kartan/on map

causa finalis
B på kartan

Marimekko fabric and a water hose make the invisible caretakers of this garden and the daily routines of their domestic lives present. The hose stand itself is made of welded steel in an abstract but mannerist style that gets repeated in the clothesline stand and the welded gates and window grills of the *causa finalis* series.

What kind of purpose, or end in itself, are these freestanding sculptures that lean against the walls or lie on cushions and carpets on the floor, referring to? It becomes clearer as one begins to study their abstract forms. What we have here is an alphabet of shapes developed by Edward Clydesdale Thomson, but inspired by the Scottish architect Robert Lorimer's (1864–1929) unique Arts and Crafts garden of abstract topiary hedges at Earlshall Castle in Scotland. This seemingly dated garden discipline does form an interesting model for how we can think about the slow moving dynamics of the history of cultural practices. A topiary hedge can take up to thirty years to reach its final form, growing all the while between clippings. Can we think of art, design – culture at large as a kind of topiary into which evolving material and thinking have to adjust until the very shape seems obsolete and we move onto a

new set of forms to grow new ideas? And as a parallel: how do our memories and emotions shape our vision as we try to interpret representations of nature?

In A Green Shade is a series of photographs from the area in Denmark where the artist spent his childhood summers. Over time, the vacationing residents and their garden ideals have transformed the area into a landscape park where the cottages are hidden in the greenery suggesting uninhabited nature – an image of ideal nature and solitude both grandiose and humble – deeply rooted in Scandinavian culture. Through reworking the photos with colour gradients and leaf-patterned prints like layers of memory and culture, Thomson conveys the shimmer of nostalgia that colours his experience of a childhood summer landscape.

A sense of magic also pervades the spherical photograph *In a Green Shade (Butterfly House)*. In this photo sculpture the artist has attempted to portray the experience of being inside Rotterdam's butterfly house. The housing of the natural world: vegetation and animals, is the special task of Zoo architecture. Here it is the freely, fluttering butterflies and the dense greenhouse environment that is

**Belief and Productivity:
A Ride in the Forest**
[E on map](#)

at the centre of the spatial experience and that seems to submerge the visitor in a world where everything seems to converge in a room without straight lines and corners.

The work *Belief and Productivity: A Ride in the Forest* manifests itself in five sculptures on the large grass lawn of Marabouparken. This work is both a presentation of Edward Clydesdale Thomson's exploration of the cultural history of the Swedish forests and a reflection on the nature of Marabouparken itself. During an artist residency in Sweden in 2013–2014, Thomson participated in a researcher-led expedition to the country's northern old growth forests where traces of older, cultural forestry were examined. Traces of this research can be found in the sculptures where references, images and elements of historical forest use and the industrial-scale growing of spruces intermingle in the same body of work.

The way in which a forest symbolizes much more than the sum of the animals and plants that live in it speaks of an anthropomorphic projection of human values onto land that, in many ways, defines how we see the world around us. The narrative of forestry use in Sweden can be read in spiritual, economic and moral terms that define the complex politics of our relation to land use. Notions of identity and the modernistic ideals of productivity produce a responsibility for 'nature' that pairs morality and capitalist ideals.

– Edward Clydesdale Thomson

Marabouparken was laid out to give the illusion of a naturally emerged oasis – a place for physical and spiritual recreation that would also create a strong sense of connection to the company and thus further loyalty and productivity. However, few things are as unnatural as a well-trimmed lawn and this is where the park shows itself as an ideological space. At the same time the five sculptures speak of the different roles the trees in the forests have played in Swedish culture as timber, capital and cultural environment. This is where ideas about Marabouparken and the Swedish forest start to overlap – as models of belief and productivity.

▲
*In A Green Shade
(Butterfly House)*
Edward Clydesdale
Thomson, 2011
[D på kartan/on map](#)

*In A Green Shade
(Frilids areal)*
[C on map](#)

EDWARD CLYDESDALE THOMSON

Edward Clydesdale Thomson (född 1982) är en skotsk-dansk konstnär, verksam i Rotterdam. Han har en examen från Piet Zwart Institute, Rotterdam och från BArch programmet på Glasgow school of Art. Han har varit vistelsestipendiat på: Iaspis, Stockholm, Irish Museum of Modern Art, Dublin och Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Amsterdam. Hans monografi *As if an entrance is over there: vann utmärkelsen De Best Verzorgde Boeken* (2012). Han mottog Lecturis-priset och nominerades för det Holländska Prix de Rome-priset (2011). Hans senaste utställningar i ursval är: *25 jaar Stadscollectie Rotterdam*, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam (2013), *The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter*, Yeo Workshop, Singapore (2013), *causa finalis*, Galerie Fons Welters, Amsterdam (2012), *Secret Gardens*, TENT, Rotterdam (2012), *Prix de Rome 2011*, SMART Project Space, Amsterdam (2011).

TACK TILL

Olof Kalderén
Mondriaan Fund
Stokroos Foundation
CCA Derry-Londonderry
IASPIS Stockholm
IMMA Dublin
O&O CBK Rotterdam

EDWARD CLYDESDALE THOMSON

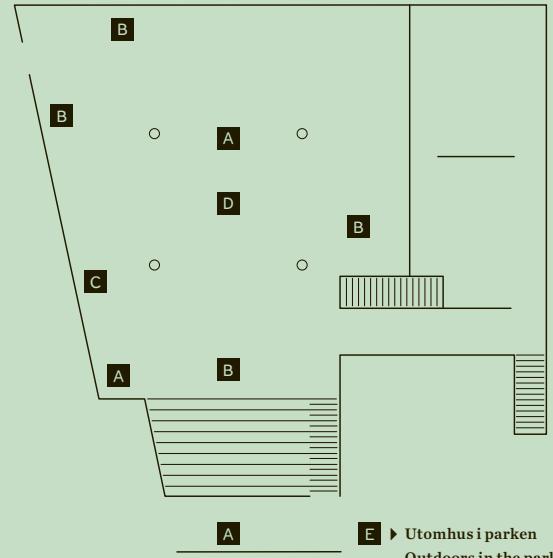
Edward Clydesdale Thomson (b.1982, Scottish/Danish artist based in Rotterdam) is a graduate of the MFA program at the Piet Zwart Institute, Rotterdam and the BArch program at the Glasgow school of Art. He has been resident artist at: Iaspis, Stockholm, Irish Museum of Modern Art, Dublin and the Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Amsterdam. In 2013 his monograph *As if an entrance is over there: won De Best Verzorgde Boeken* (2012). In 2011 he was awarded the Lecturis Award and nominated for the Dutch Prix de Rome. Notable recent exhibitions include: *25 jaar Stadscollectie Rotterdam*, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam (2013), *The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter*, Yeo Workshop, Singapore (2013), *causa finalis*, Galerie Fons Welters, Amsterdam (2012), *Secret Gardens*, TENT, Rotterdam (2012), *Prix de Rome 2011*, SMART Project Space, Amsterdam (2011).

THANKS TO

Olof Kalderén
Mondriaan Fund
Stokroos Foundation
CCA Derry-Londonderry
IASPIS Stockholm
IMMA Dublin
O&O CBK Rotterdam

NOTHIN' SHAKIN BUT THE LEAVES ON THE TREES

Edward Clydesdale
Thomson

VERKFÖRTECKNING

A **The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter**
Väggmålning, slanghållarestativ av bemålat stål, slanghållare och vattenslang, Marimekkotyger som knutits till rep, 2013

B **causa finalis**
Bemålat stål, mattor med digitalt tryck och kuddar med screentryck, 2012

C **In A Green Shade (Fritids areal)**
Fotografier med screentryck och bladmönster, 2011

D **In A Green Shade (Butterfly House)**
Sfär med flera fotografier sammanfogade till en helhet, 2011

E **Belief & Productivity: A Ride in the Forest**
Fem skulpturer i stål, tyg, gran och silikon, 2015. ► Utomhus i parken.

LIST OF WORKS

A **The Distracted Gardener & The Plumbing Subverter**
Painted steel hosepipe stand, pattern rolled on wall, paint, hosepipe, hose reel, 3d printed hose pipe nozzle, Marimekko patterned textiles knotted into rope, painted steel prop, 2013

B **causa finalis**
Painted steel gates, digitally printed carpets, screen printed cushions, 2012

C **In a Green Shade (Fritids areal)**
Photographs overlaid with screen print, 2011

D **In a Green Shade (Butterfly House)**
Photographic sphere, 2011

E **Belief and Productivity: A Ride in the Forest**
Five sculptures of: steel, fabric, wood, rubber, copper, brass, plastic, synthetic clay, and Norwegian spruce, 2015.
► Outdoors in the park

NOTHIN' SHAKIN BUT THE LEAVES ON THE TREES

Edward Clydesdale
Thomson

CURATOR

Helena Selder
*Konstnärlig ledare/
Artistic Director*

KONSTHALLSCHEF DIRECTOR

Bettina Pehrsson,
*Konsthallschef och
konstnärlig ledare/
Director and Artistic
Director*

ÖVERSÄTTNING TRANSLATION

Karen Diamond
Hans Olsson

DESIGN

Fredrik Holmqvist

KONSTHALLEN ART GALLERY

Niki Krall
Karin Maingoud
Anna-Stina Ulfström
Cecilia Wallman

PRAKTIKANT INTERN

Jovana Nedeljković

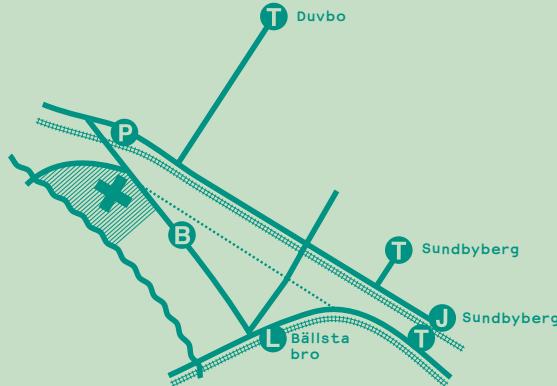
stichting
stokroos

M
mondriaan
fund

Utställningen *Nothin' Shakin' but the Leaves on the Trees* genomfördes med generöst stöd från Mondriaanstiftelsen.

The exhibition *Nothin' Shakin' but the Leaves on the Trees* was made possible by generous support from the Mondriaan Fund.

MARABOU® är ett registrerat varumärke och ägs av Mondelez International. Kännetecknet MARABOU® används i enlighet med licens.

MARABOUPARKEN
Löfströmsvägen 8, Sundbyberg

ÖPPET
onsdag 12-20
torsdag-söndag 12-17

KONSTHALL
telefon 08-29 45 90
www.marabouparken.se
info@marabouparken.se

RESTAURANG
telefon 08-29 45 95
www.parkliv.nu
info@parkliv.nu

Marabouparken stöds
av Sundbybergs stad,
Stockholms läns landsting,
Kulturrådet och Diligentia

marabouparken

KULTURRÅDET

DILIGENTIA
FASTIGHETER SOM GÖR SKILLNAD

HENRIK ANDERSSON PARTI CIPANT OBSE VERS

marabouparken

13 MAJ–16 AUG 2015

Could there be a conflict in the fact that artists who possibly protested against the activities of FOI now hang on its office walls? What is the role of art in such a context?

ANNEX

In 1987, FOI in Ursvik received a new artwork for its premises. *Annex* by the renowned artist Lars Englund is a minimalistic sculpture made from industrial materials such as aluminium, stone and metal netting. The sculpture was placed just inside the gates at the entrance of FOI in a small space between some FOI buildings, forming a small square. The sculpture is one of the first things you see after passing the bullet-proof sentry box. Reportedly called the “chicken coop” by FOI staff, it was especially appreciated when it was covered in snow during winter. In the event of a sale of a building owned by the government, building-related artworks commissioned by the Swedish Public Art Agency, will belong to the purchaser. Commissioned to greet the staff and visitors at FOI, *Annex* now belongs to NCC and is currently kept behind a protective fence during the demolition and construction work, waiting to play a new role in different surroundings.

PARTICIPANT OBSERVERS

In his slide show, *Participant Observers*, Henrik Andersson allows different perspectives to encounter photographic documentation of the 1961 protest march in Ursvik. A voiceover reads parts of the confidential report, which describes the infiltration of the protest by two military psychologists. The report was submitted to the Military Intelligence and Security Service (MUST) and was not made public until the early 2000s. The report shows that the Military Psychological Institute was interested in mapping the social dynamics of the demonstrators. The minutes mention “bearded bohemians” and “communists” among the demonstrators but, according to a handwritten addendum, “not social democrats”. A recent observer notes bearded but otherwise neat people, in jackets, ties, trench coats and even ladies with hats and handbags. Our own view encounters that of the military psychologists over a time lapse of more than 50 years.

▲
*Urviksmarschen
1961/The Ursvik
March 1961*
Henrik Andersson,
screenprint/screen
prints, 2015
2 på kartan/on map

Participant Observers
1 on map

HENRIK ANDERSSON

Henrik Andersson (född 1973 i Göteborg) är verksam i Stockholm och utbildad på Konstfack i Fri konst och på Curatorutbildningen. Han har ställt ut på bl a: Moderna Museet, Index och Tirana Biennalen i Albanien. Under 2013–2014 arbetade han med Asger Jorns fotografiska arkiv i projektet Museum Jorn som ställdes ut på Baltic Art Center i Visby. Han är en del av redaktionsrådet för tidningen Paletten och har tidigare arbetat som kurator på Röda Sten i Göteborg och som lärare på Högskolan för fotografi i Göteborg. Webb: henrikanderssonart.tumblr.com

TACK TILL

Junior Lindgren på Sundbybergs Museum
Utz Hubel, Mats Nissling på NCC
Statens konstråd
FOI, särskilt Linda Björkwall Költing
Karin Sandstedt, Johan Malmgren på Kultur- och fritidsförvaltningen Sundbyberg
Emma Svensson på Stadsbyggnads- och miljöförvaltningen Sundbyberg
Stockholm Screenprint
Kristin Ylikiiskilä Broberg

HENRIK ANDERSSON

Henrik Andersson (born 1973 in Gothenburg) is based in Stockholm and studied Fine Art and Curating at Konstfack, the University College of Arts, Crafts and Design, Stockholm. He has exhibited at, among others, Moderna Museet, Index and the Tirana Biennial in Albania. From 2013–2014 he worked with Asger Jorn's photographic archive in the project Museum Jorn that was exhibited at the Baltic Art Center in Visby. He is a member of the editorial board of the journal Paletten and has previously worked as a curator at Röda Sten in Gothenburg and taught at the School of Photography, now Valand Academy, in Gothenburg. Web: henrikanderssonart.tumblr.com

THANKS TO

Junior Lindgren at Museum of Sundbyberg
Utz Hubel and Mats Nissling at NCC
The Public Art Agency Sweden
FOI, especially Linda Björkwall Költing
Karin Sandstedt, Johan Malmgren, the Cultural and Recreational Administration, the Municipality of Sundbyberg
Emma Svensson, City Planning and Environmental Administration, the Municipality of Sundbyberg
Stockholm Screenprint
Kristin Ylikiiskilä Broberg

PARTICIPANT OBSERVERS

Henrik Andersson

CURATOR

Helena Selder
*Konstnärlig ledare/
Artistic Director*

KONSTHALLSCHEF DIRECTOR

Bettina Pehrsson,
*Konsthallschef och
konstnärlig ledare/
Director and Artistic
Director*

ÖVERSÄTTNING TRANSLATION

Karen Diamond
Hans Olsson

DESIGN

Fredrik Holmqvist

KONSTHALLEN ART GALLERY

Niki Krall
Karin Maingoud
Anna-Stina Ulfström
Cecilia Wallman

PRAKTIKANT INTERN

Johanna Wistrand

WALL PAINTING AT FOI

When the construction company NCC made an inventory of the former FOI complex in Ursvik they discovered a mural hidden behind a drywall. The mural covered an entire wall from floor to ceiling in what appears to have been a staff room. In a mild range of colours and in a style of drawing characteristic of the period, the research activities of FOI are recorded as the artist perceived them: scientists in white coats engaging with their chemical preparations, soldiers in gas masks carrying guns, people in protective clothing undertaking some form of cleaning-up process. There are glimpses of important technologies: a stethoscope, a vessel with radar equipment, a missile. In the top edge of the painting there are various clusters of molecules and behind them a mushroom-shaped cloud of smoke out of which fly a number of bomber planes. There is no obvious hierarchy in the painting, not even the cloud from a detonated nuclear bomb seems to be more important than anything else in this scientific environment. The painting appears to be a fairly straightforward portrait of classified activities, which, during this time, the Cold War, included research into the production of nuclear weapons. There is a signature in the bottom left hand corner of the painting: "Madeleine Rydberg, 1956". This painting is not included in any inventory of the art that the Public Art Agency Sweden was later commissioned to provide for the FOI. The mural was probably commissioned by the staff in order to adorn their premises. The building where the painting was located was demolished in February this year and thus the painting no longer exists. A rare image of Sweden from the Cold War era was destroyed but now lives on as a high-resolution photograph.

THE URSVIK MARCH 1961

Only a couple of years after Madeleine Rydberg painted her filmic representation of the FOI research institute the attitude towards the portrayed activity changed radically. In 1961, the recently founded "Campaign against Nuclear Weapons" (*Kampanjen mot atomvapen*, KMA) organised the first Swedish protest march against the atomic bomb and the research that was carried out at FOI in Ursvik. A milestone in the Swedish peace movement, the march gathered well-known cultural figures such as the artist Siri Derkert and the writer Per Anders Fogelström. The Military Psychological Institute (later a part of FOI) reacted to the protests by sending two military psychologists to infiltrate the protest march. These "participant observers", as they

Wall Painting at FOI

1 on map

Annex

Henrik Andersson,
foto/photo, 2015

5 på kartan/on map

The Ursvik March 1961

2 on map

FOI Interior, 2015

6 on map

are described in the subsequent report, attempted to blend in among the "bearded bohemians" and "communists". The reporter describes how one of the military psychologists is helped by a friendly bohemian who points out that her peace symbol is upside down. The concept of participant observation is often used in anthropology and sociology and refers to how scientists gather information by participating in the activity they are studying. Linguistically, the concept is contradictory and expresses both participation and distance. In his project, Henrik Andersson regards art as a testimony and a reflection of history. In this context, the concept of participant observer could also be used to describe art's contradictory role during its time at FOI.

FOI INTERIOR, 2015

Since 1987, the Public Art Agency Sweden has been commissioned to provide government institutions with art. This also applies to FOI, whose art collection, comprising works both indoors and outdoors, has been built by the Public Art Agency Sweden. According to today's concept of art, art should be placed in public spaces in order to depict, create dialogue and be thought provoking. But what happens to art when it is placed in a classified environment, in premises and places that may not be documented and are not meant to be discussed?

A s part of his Marabouparken Lab project, artist Henrik Andersson presents the exhibition *Participant Observers* at Marabouparken konsthall. In the exhibition, Henrik Andersson completes his investigation of an area in Ursvik in northern Sundbyberg where the Swedish Defence Research Establishment (FOA), later the Swedish Defence Research Agency (FOI), was located until 2005. During 2015, all of FOI's abandoned buildings will be demolished to make way for private homes built by the construction company NCC. The Marabouparken Lab projects serve as local collaborative projects that link artists, local actors and common spaces in Sundbyberg with the aim of adding new narratives and perspectives to them – be they private, public or spaces in between. Through Marabouparken Lab, Marabouparken konsthall is involved in fostering dialogue and creating depictions that expand and enrich our collective memory connected to sites, and hopefully, at the same time, making the current societal development emerge in a clearer light.

– Helena Selder, curator for Marabouparken Lab

PARTICIPANT OBSERVERS

A wooded area the size of a small nature reserve south of Järva-fältet in northern Sundbyberg, Ursvik, was until recently the location of the Swedish Defence Research Agency (FOI). From 1930 onwards, a branch line of the Northern Main Line carried shipments of ammunition into a large rock shelter. The area contained shooting ranges, administration offices and depots, and, most importantly, high level research was conducted there. The research included everything from the development of Swedish nuclear weapons to medical research into surgical methods of treating crush injuries. The activities were top secret and what really went on behind the fence remains shrouded in mystery. In the early 1960s, public support for the Swedish nuclear programme waned and in 1961 the first protest march against the atomic bomb in Sweden went to Ursvik. Pictures from the march are preserved in the Museum of Sundbyberg. The Swedish Defence premises in Ursvik also housed something else, an art collection, which was primarily acquired by the Public Art Agency Sweden. An art collection at a secret location – what was it doing there?

– Henrik Andersson

In the exhibition *Participant Observers*, Henrik Andersson traces changes in physical as well as mental landscapes, using material from archives and documentation from, among others: the FOI art collection, the photographic collection of the Museum of Sundbyberg, NCC's inventory of the former FOI in Ursvik, the Municipality of Sundbyberg's Cultural and Recreational Administration and the archive of the Public Art Agency Sweden. At a time when contemporary armed conflicts seem to creep ever closer, Henrik Andersson's project brings to the fore FOI's placement in Sundbyberg, its connection to Sweden's post-war history and its changing social climate. In the wake of the activities of FOA and FOI, we discover art, minutes, photographs and inventories that raise questions. What role have art and artists played in the Swedish national defence? And what is the status of the Swedish peace movement today?

får dokumenteras och inte är tänkta att diskuteras? Kan det finnas en konflikt i att samma konstnärer som möjliga protesterade mot FOI:s verksamhet nu hänger på dess kontorsväggar? Vad spelar konsten för roll i ett sådant sammanhang?

ANNEX

1987 får FOI i Ursvik ett nytt byggnadsanknutet konstverk. Verket Annex av konstnären Lars Englund är en minimalistisk skulptur utförd i industriella material som aluminium, sten och metallnät. Vid den här tiden är Lars Englund ett av svenska konstlivs mest kända namn. Skulpturen placeras precis innanför grindarna vid entrén till FOI vid den lilla platsbildning som uppstått mellan ett antal av FOI:s byggnader – ungefär som på ett litet torg. Skulpturen är en av de första saker som man ser då man passerat den skottsäkra vaktturen. Enligt uppgift kallades den »hönsburen» av FOI:s personal och uppskattades särskilt för sin förmåga att bära upp snö vackert på vintrarna. Byggnadsanknutna konstverk som utförts på uppdrag av Statens konstråd följer med ägaren vid försäljning. Annex som beställts för att möta personal och besökare på FOI tillhör nu NCC och väntar bakom ett skyddande stängsel under rivning och byggarbeten på att spela en ny roll i helt nya omgivningar.

PARTICIPANT OBSERVERS

I bildspelet *Participant Observers* låter Henrik Andersson olika perspektiv möta fotodokumentationen av protestmarschen i Ursvik 1961. En röst läser delar av den hemliga rapport som skildrar två militärpsykologers infiltration av protesterna. Rapporten översändes till militära underrättelsetjänsten (MUST) och blev offentlig först i början på 2000-talet. I rapporten framgår att Militärpsykologiska institutet är intresserade av att kartlägga den sociala dynamiken hos demonstranterna. Protokollet nämner »skäggiga bohemer», »komunister» bland demonstranterna men »inte socialdemokrater», som det framgår av ett i efterhand tillagt handskrivet förtydligande. En sentida betraktare noterar skäggiga men i övrigt prydliga personer, i kavaj, slips, trenchcoat – till och med damer med hatt och handväskor. Vår egen blick möter militärpsykologernas över ett tidsgap på drygt 50 år.

Annex

5 på kartan

▲
Participant Observers

Henrik Andersson, bildspel/slideshow, 2015

Foto/photo: Josef Wallerstedt, © SUNDBYBERGS MUSEUM & ARKIV

7 på kartan/on map

teckningslinje skisseras forskningsinstitutets verksamhet så som konstnären har uppfattat den: forskare i vita rockar som sysslar med sina kemiska preparat, soldater i gasmasker med vapen i hand, ett par personer i skyddsutrustning i färd med någon form av sanering. Här och var finns viktig teknik: ett stetoskop, ett fartyg med radarutrustning, en missil. I målningens överkant finns olika kluster med molekyler och bakom detta ett svampformat rökmoln ur vilket ett antal bombplan flyger. Det finns ingen given hierarki i bilden, inte ens molnet från en detonerad atombomb verkar vara viktigare än något annat i denna vetenskapliga miljö. Målningen framstår som ett ganska rättframtrött porträtt av en sekretessbelagd verksamhet som vid den här tiden, under det kalla kriget, bl a inbegrep forskning på framstållandet av kärnvapen. Längst ner i vänstra hörnet finns signaturen Madeleine Rydberg, 1956. Denna målning finns inte

▲
Väggmålning FOI
Wall Painting FOI
Henrik Andersson,
foto/photo, 2015
1 på kartan/on map

Ursviksmarschen 1961

2 på kartan

upptagen i någon förteckning över den konst som Statens konstråd senare fick i uppdrag att förse FOI med. Väggmålningen är troligen beställt av personalen i syfte att smycka de egna lokalerna. Huset där målningen satt revs i februari i år och därmed finns inte målningen mer. En sällsynt bild av Sverige från det kalla krigets era är förstörd men lever nu vidare som högupplöst fotografi.

URSVIKSMARSCHEN 1961

Enbart ett par år efter det att Madeleine Rydberg målat sin filmiska framställning av Totalförsvarets forskningsinstitut har attityden till den avporträtterade verksamheten förändrats radikalt. Under ett par dagar anordnar den nybildade *Kampanjen mot atomvapen* (KMA) den första svenska protestmarschen mot atombomben och den forskning som sker på FOI i Ursvik. Denna marsch är en milstolpe i den svenska fredsrörelsen och samlar flera av dåtidens mest kända kulturarbetare som konstnären Siri Derkert och författaren Per Anders Fogelström. Militärpsykologiska institutet (senare en del av FOI) reagerar på protesterna genom att skicka ut två militärpsykologer för att infiltrera protestmarschen. Dessa »participant observers» som de beskrivs i den efterföljande rapporten, försöker smälta in bland »skäggiga bohemer» och »kommunister». Rapportören beskriver hur en av militärpsykologerna får hjälp av en vänligt sinnad bohem som påpekar att fredsmärket sitter upp och ner. Begreppet participant observer används inom antropologin och sociologin och syftar till hur forskare kan samla information genom att delta i den aktivitet de studerar. Rent språkligt är begreppet motsägelsefullt och uttrycker samtidig delaktighet och distans. I sitt projekt ser Henrik Andersson konsten som ett vittnesmål och en spegling av historien. I det sammanhanget skulle begreppet participant observer även kunna användas för att beskriva den motsägelsefulla roll som konsten har spelat under sin tid på FOI.

FOI interiör 2015

6 på kartan

FOI INTERIÖR 2015

Sedan 1937 har Statens konstråd i uppdrag att förse statliga institutioner med konst. Detta gäller således även FOI som under åren har fått sin konstsamling, inomhus och utomhus, uppbyggd av handläggare från Statens konstråd. Dagens konstbegrepp gör gällande att konst tillförs våra offentliga miljöer i syfte att gestalta, skapa dialog och vara tankeväckande. Men vad händer med konsten när den placeras i en sekretessbelagd miljö, i lokaler och på platser som inte

Som en del av sitt Marabouparken Lab-projekt visar konstnären Henrik Andersson utställningen *Participant Observers* på Marabouparken konsthall. I utställningen knyter han ihop sin undersökning av de delar av Ursvik i norra Sundbyberg där Försvarets forskningsanstalt (FOA) sedan Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) var beläget fram till 2005. Under 2015 kommer alla FOI:s kvarlämnade fastigheter att vara rivna för att lämna plats åt privata bostäder byggda av NCC. Marabouparken Lab-projekten fungerar som lokala samarbetsprojekt som länkar samman konstnärer, lokala aktörer och gemensamma rum i Sundbyberg i syfte att lägga till berättelser och nya perspektiv på dessa – vare sig de är privata rum, offentliga eller någonstans mittemellan. Genom Marabouparken Lab är konsthallen med och skapar dialog och gestaltningar som bygger ut och berikar det kollektiva minnet kopplat till plats och samtidigt, förhoppningsvis, få den samhällsutveckling som vi befinner oss i att tråda fram lite tydligare.

– Helena Selder, curator för Marabouparken Lab

PARTICIPANT OBSERVERS

I Ursvik, i ett skogsområde stort som ett litet naturreservat söder om Järvafältet i norra Sundbyberg, låg fram tills för några år sedan Totalförsvarets forskningsinstitut. Ett stickspår från norra stambanan ledde transporter av ammunition in i ett stort bergrum från 1930-talet och framåt. På området fanns skjutbanor, administration och depå men framförallt bedrevs forskning på hög nivå. Allt mellan utveckling av svenska kärnvapen till medicinsk forskning på operationsmetoder för krosskador. Verksamheten var strängt hemlig och det är oklart vad som egentligen pågick bakom staketet. Opinionen för det svenska kärnvapenprogrammet svängde i början av 1960-talet. År 1961 avgick mot Ursvik den första protestmarschen mot atombomben i Sverige och bilder därifrån finns bevarade på Sundbybergs Museum. Försvarets lokaler i Ursvik rymde även en medresenär, en konstsamling som i huvudsak var anskaffad av Statens konstråd. En konstsamling på hemlig ort – vad gjorde den där?

– Henrik Andersson

I utställningen *Participant Observers* spårar Henrik Andersson förändringar, i både fysiska och mentala landskap, med hjälp av material ur arkiv och annan dokumentation från bl a: FOI:s konstsamling, fotodokumentation från Sundbyberg museum, NCC:s inventering av f d FOI i Ursvik, Sundbybergs stads kultur- och fritidsförvaltning och Statens konstråds arkiv. I en tid då samtidens väpnade konflikter tycks krypa allt närmre aktualiseras Henrik Anderssons projekt FOI:s plats i Sundbyberg och dess koppling till vår svenska efterkrigshistoria och dess skiftande samhällsklimat. I spåren av FOA:s och FOI:s verksamhet, finner vi konst, protokoll, fotografier och inventarieförteckningar som ger upphov till frågor. Vilken roll har konsten och konstnärerna spelat i det svenska totalförsvaret? Och hur står det till med den svenska fredsrörelsen idag?

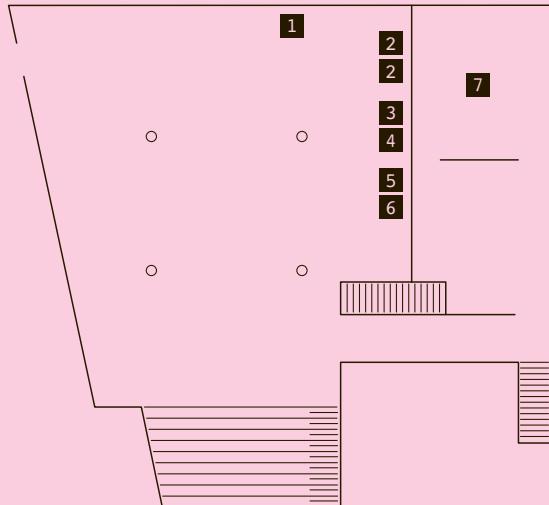
Väggmålningen på FOI
1 på kartan

VÄGGMÅLNINGEN PÅ FOI

Under byggföretaget NCC:s inventering av f d FOI:s anläggning i Ursvik upptäcktes en väggmålning som satt dold bakom gipsskivor. Målningen täckte en vägg från golv till tak i vad som verkar ha varit ett personalrum. I en mild färgskala och med en tidstypisk

PARTICIPANT OBSERVERS

Henrik Andersson

VERKFÖRTECKNING

1 Väggmålning FOI

Dokumentation av väggmålning utförd av Madeleine Rydberg 1956 på FOI i Ursvik, vinyl 4x5 m. Foto: Henrik Andersson, 2015

2 Ursviksmarschen 1961

Reproduktioner av två affischer från Ursviksmarschen 1961, screentryck, Henrik Andersson, 2015

3 MUST arkiv

Reproduktion av Militärpsykologiska institutet protokoll från Ursviksmarschen 1961, blästryck, Henrik Andersson, 2015

4 Statens konstråds arkiv

Reproduktion av inventarieförteckning av konstsamlingen på FOI, blästryck. Henrik Andersson, 2015

5 Annex

Foto av Lars Englands skulptur *Annex* vid f.d FOI i Ursvik. Foto: Henrik Andersson, 2015

6 FOI interiör 2015

Foto av ett urval av konsten på FOI i Kista. Foto: Henrik Andersson, 2015

7 Participant Observers

Bildspel med fotografier från Ursviksmarschen 1961 ackompanjerat av en uppläsning av delar av den militära underrättelsetjänstens rapport från protestmarschen, foto Josef Wallerstedt, © Sundbybergs Museum & ARKIV. Henrik Andersson, 2015.

LIST OF WORKS

1 Wall Painting FOI

Documentation of a wall painting made by Madeleine Rydberg in 1956 at FOI, Ursvik, vinyl, 4 x 5 m. Photo: Henrik Andersson, 2015

2 The Ursvik March 1961

Reproductions of two posters from the 1961 Ursvik March, screen print. Henrik Andersson, 2015

3 MUST Archive

Reproduction of the Military Psychological Institute's minutes from the 1961 Ursvik March, blueprint. Henrik Andersson, 2015

4 The Archive of the

Public Art Agency Sweden

Reproduction of the inventory of the art collection at FOI, blueprint. Henrik Andersson, 2015

5 Annex

Photo of Lars Englund's sculpture *Annex* at the former FOI in Ursvik. Photo: Henrik Andersson, 2015

6 FOI Interior 2015

Photo of a selection of the art at FOI in Kista. Photo: Henrik Andersson, 2015

7 Participant Observers

Slide show with photographs from the 1961 Ursvik March, accompanied by a reading of a selection of the Military Intelligence and Security Service's report from the protest march, photo Josef Wallerstedt, © Sundbybergs Museum & ARKIV. Henrik Andersson, 2015